

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק כ"ד טבת תשפ"ד

פרשת שמות

גליון תרכ"ד

שנה י"ג

מפי ספרים וסופרים

"בכל דרכיך דעהו"

בחרו ללכת עם השי"ת בדרכיהם, וכשהולכים עם בורא עולם אין הגיון, וגם תשובה חסרת דעה וכסתלית שכזו מתקבלת!!!

וקא עבידנא מעשה שקרה לפני כ- 75 שנים. באדם יהודי שהיה מקורב למלך הונגריה מאוד מאוד. ויום אחד בעת סעודה בבית המלוכה העניק לאותו אדם מקל הליכה כשבראשו צלב מכסף רח"ל.

לאחר הסעודה כל הדרך וגם כשהגיע הרב לביתו, לא שקט לרגע ממחשבותיו מה לעשות, הרי זה אסור. ואם יוריד את הראש של המקל, אז המלך יחפש את זה, "מה עושים" חשב לעצמו ללא הפסק. החילט אותו רב ללכת עם הקב"ה ולהוריד את הצלב מהמקל.

לאחר כחודש נתקיימה פגישה נוספת, וראה המלך שהמקל ללא הצלב. שאל אותו המלך למה הוא הוריד את הצלב? הרב הסביר למלך שהמקל היה ארוך מדי והוא היה חייב לקצר אותו. המלך ההמום היקשה: אז למה התכת את המקל מלמטה?! הרב השיב בקור רוח: מלמטה זה היה בסדר כי זה הגיע לרצפה... הבעיה הייתה מלמעלה שזה היה ארוך מדי... והמלך קיבל את התשובה...

ללמדך שאם המיילדות היו נמנעים מצייווי המלך מסיבות מיוחדות, או שמתוך רחמנות היו צריכים למצוא תירוץ טוב... אז לא היה הולך טוב, אבל היות כי בחרו ללכת עם ה', אז גם תשובה ללא הגיון יכולה להתקבל באוזניו של אפילו מלך גדול, ללא בעיות!

דבר פלא רואים אנו בפרשת השבוע. כשהמיילדות נקראות אל פרעה על שלא הרגו את הילדים כמו שצוה עליהם לעשות, הם באות בתירוץ תמוה "כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המיילדות וילדו". לכאורה לפי המובן השאלה המתבקשת של פרעה הייתה צריכה להיות אם כן ממה אתן מתפרנסות?! אך פלא הוא שפרעה מקבל את התשובה!?

ואפשר להסביר בדמיון. משל לאדם כפרי מאחד המדינות המצוצמות, שלא יודעים מה זה חשמל ומה זה מים, הם יודעים שהולכים לישון בשעת שקיעת החמה וקמים מיד בזריחה הראשונה של החמה, ושצריך מים הולכים לבאר, ועוד כל מיני דברים שלא התקדמו, ונשארו לימים רבים. עלה במחשבתו לעלות ארצה, ומחשבה למעשה עשה זאת. חיפש עבודה מתאימה, ולאחר שמצא משרד ששם ככל הנראה, עפ"י עצת אנשים וחברים שם ימצא את מבוקשתו על הצד היותר טוב. שאלו אותו: לאדוני יש מקצוע? ענה: בודאי, ואפילו זה יביא לי פרנסה בשפע. שאלו אותו: ומה המקצוע? "מכונאי רכב מומחה" הפטיר הלה בגאווה. שאלו אותו: ובאיזה סוגי מכונות משתמשים מאיפה שהגעת? "אצלינו נוסעים עם סוס וחמור..." כמוכן שמשם שלחו אותו מיד דבר ראשון לרופא לבדוק אותו אם הוא בכלל מדבר בהגיון...

כן הוא הנמשל: שני מיילדות בכירות בעלות מעמד מיוחד, רם ונישא, שמתפרנסות בכבוד רב מהמקצוע, טוענות שאין עבודה? היתכן?! כיצד פרעה קיבל תשובה ללא הגיון, חסר דעה שכזו?! התשובה היא: המיילדות

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

עצה אלא לצעוק ממקור לבם באמת אבא הושיעא נא, או אם אינם יכולים לזעוק גם זהו יצעקו עכ"פ מקירות הלב קול פשוט, אוי ווי בלי שום חיתוך דיבור, ואז השי"ת ברחמיו ודאי יופיע עליהם אור פניו ז'ממזוקותיהם יצילם'. (אמרי מנחם)

הכח שיש הכח בשבת קודש לעשות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש... (א, א). בבב"ט כתב לרמז, א"ת יעקב איש ס"ת למפרע שבת, והמכוון בזה כדאיתא בספח"ק ישמח ישראל (פרשה זו אות א') שבשב"ק אפשר להתעורר ולהרגיש הנשמה שהיא חלק יעקב, וזהו את יעקב, וכן לזכות לירא"ש להיות איש בבחי' ירא שבת (תיקו"ז ה:).

וכתב עוד שם, 'ישראל הבאים' ר"ת וס"ת מילה, לומר לך שבשביל שבת ומילה ששמרו במצרים ננאלו, והרמז שבכח שבת ומילה יכולים לזכות לצאת מהמצרים.

תורה אפשר להשיג רק ע"י הכנעה

ותתצב אחותו מרחקו לדעה מה יעשה לו (ב, ד). הנה הגאון האלקי היהודי הק' מפרשיסחא צנוקללה"ה דיבר בקדשו ותתצב אחותו, היינו התורה שנקראת אחותו עדה"כ (משלי ז, ד) אמור לחכמה אחותי את, אם היא מתיצבת, מרחוק לדעה, היינו הת"ח שנקרא דעה. העצה, מה יעשה לו, שישפיל עצמו בחי' מה, וזה עצה להשיג התורה. ובפשוט מבואר כי מים הוא תורה, מה מים מניחין מקום גבוה והולכים למקום נמוך אף ד"ת כן (תענית ז'). ע"ש). הן אמת כי בהר יש ג"כ מים אבל אין נשארין שם כי משם יורדין למקום נמוך, וכיון שמשפיל דעתו אז זוכה לתורה (וע' פסחים ס"ו:). ולכן הת"ח נקרא דעה, כי לומד התורה שנקראת תורה ע"ש שמורה הדרך אין להתנהג, עדה"כ (ישעי' כ"ח, ט) את מי יורה דעה, ולומד הדעת מתוך התורה, ודעת א"א להשיג כי אם ע"י הכנעה, שיועד שאין לו בעצמו כלום, רק אתה חונן לאדם דעת מאוצר מתנת חנם, ועי"ז נותן לו השי" דעת.

(ישמח ישראל, וראה עוד פה בעלון (במרגיניא דיצחק) בשם בעל ה"נועים אלימלך" שמדבר בעניין שעוסקים בתורה צריכים עם הכנעה)

ע"י אמונה ניגאל במהרה

ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בני וגו' (ד, ל"א). וי"ל דהנה בזמן שההסתר גדול כ"כ והחושך מכסה ארץ עיקר עבודת ישראל הוא, להאמין באמונה שלימה בהשגחה הפרטית, ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה, וכן היה במצרים שהיו במ"ט שערי טומאה ואעפ"כ כתוב ויאמן העם שהם האמינו בהשי"ת, ובזכות זה וישמעו כי יפקד ה' את בני, כלומר שהבינו שהקב"ה נמצא בכ"א מישראל בבחי' פקדון, כי השי"ת נמצא בכ"א מישראל באיזה מצב שהוא נמצא ובכל צרתם לו צר (ישעיה ס"ג, ט) ועי"ז זכו לגאולה שלימה. (עקידת יצחק)

"ומבור גלות דלינו ועלינו...."

ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב. כלומר דאם אדם מישראל יהיה למטה מאוד בשאול תחתית ר"ל, אני ארומם אותו מעלה מעלה. בבחי' רחמים בלי צמצום כלל, וזה אשר לא יספר כלומר בלי צמצום, שהמספר הוא בבחי' צמצום וזה הפי' מרוב, דאותיות מרוב הם בני רחם. (אמונת משה)

"ויצעקו אל ה' בצר להם"

את יעקב איש. בעה"ט: בס"ת שבת. הרמז בזה כי בכח קדושת שב"ק יכולים לבוא לתשובה על פנה"ב, אשר מחמתו בא הגלות והשממון, ע"י צעקה אמיתית מפנימיות הלב. וז"ב הכתוב שאנו אומרים בתחילת השבת (תהילים ק"ז ד'-י) תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מצאו וגו', ויצעקו אל ה' בצר להם ממזוקותיהם יצילם, תעו במדבר בשימון דרך, היינו שבאו לבחי' שממון שהוא פגם הברית רח"ל, עיר מושב לא מצאו, עיר הוא בינה (קהלת יעקב ערך עיר), שהוא בחי' תשובה, עדה"כ (ישעיה ו', י) ולבבו יבין ושב, ר"ל שלא מצאו תשובה על הטא זה, כי אין התשובה מועלת לו, ע"כ עצתם, ויצעקו אל ה' בצר להם פ"י שאין להם שום

ווארט

”אמרן צדיק כי טוב הוא”

ויגדל משה ויצא אל אחיו (ב', י"א). יבואר ע"פ מ"ש בתנא דבי אליהו (פרק ד') מפני מה זכה משה וכו' מפני שכל ימיו היה מתאנה על כבודו ית"ש ועל כבודן של ישראל. כאשר כבר דברנו מזה כי מראשית בריאת העולם היה כן רצונו ית"ש שיהיה הצדיק הדור אשר על פיו יצאו ויבואו כל השפעות טובות לעולם וז"ש (תהלים קי"ב, ד') חנון ורחום וצדיק. האמנם כי הקב"ה הוא חנון ורחום צריך ג"כ עוד לצדיק. ועיקר מעלת הצדיק כשהוא מקושר באהבת ישראל שיהיה כל אחד ואחד מבנ"י נדמה לו כאחיו, וכמ"ש (ויקרא ז', י') וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו. ופרש"י בלולה בשמן זה מנחת נדבה - וחריבה זה מנחת חוטא. לכל בני אהרן שהם הממשיכים חסד בעולם בבחי' צדיק הדור. שצריך להיות כל אחד כאחיו, אף אם הוא חוטא צריך לכפר עליו ולהשפיע עליו טובות. וז"פ הפ' "ויגדל משה" זה הוא גדולתו של משה במה שיצא אל אחיו, שהיה כל אחד מבנ"י בעיניו כאחיו ממש לחוס עליו כנ"ל. וזה כוונת ר"י מה שפי' (שמות ב', י"א) ראשון לקומה והשני לגדולה שזהו גדולתו של משה ע"י אהבת ישראל כנ"ל.

(תפארת שלמה)

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

גלות השכינה גדול מבחי' השנית. כי כל ישראל מחויב להצטער ע"ז. והנה במצרים כשהשיב פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו וגו' (ב', ב'), היה חילול ה', וידוע דברי רז"ל (ספרי ב') כל הנביאים נתנבאו בכה מוסף עליהם משה שנתנבא בזה. והענין "כה" הוא שמספר הנבואה שמקבל מהש"ת ו"זה" הוא דבר ה' בעצמו כמו שארז"ל שכינה מדברת מתוך גרונו של משה (עיין זוה"ק ח"ב רל"ב). והנה אם היה שליח אחר במצרים לא משה רבינו, אם מרע"ה היה משיבו מי ה', הגם שהיה חילול השם, אך לא כ"כ, כי היה מקום לתלות שליח הוא דעוית שלא אמר לו השליחות כראוי. אמנם אצל משה שהיתה שכינה מדברת מתוך גרונו אין חילול ה' גדול מזה.

ומעתה יבואר הכתוב "וישב משה וגו' למה הרעתה לעם הזה", היינו שנצטער על צרת ישראל. והשנית למה זה שלחתי, זה דוקא ששלחתי בבחי' זה, ויש חילול ה' גדול. וזה שפירש"י למה הרעתה וגו'. וא"ת מה איכפת לך כלומר מה עיקר הצער שלך איזה מהן יותר, והשיב קובל אני על ששלחתי, כי בחי' היה שכינה מדברת מתוך גרונו כמבואר, ודו"ק.

(תולדות אהרן לרה"ח ר' אהרן מדיטוויץ)

ותפתח ותראהו. פרש"י שראתה עמו שכינה. יש להתבונן מאין הבינה זאת. אך הנה ידוע (תנא דבי אליהו רבה, פרק י"ח) כי הלומד תורה לשמה שכינה שרויה עמו, והבחינה בזה אם על ידי לימודו בא לו יראת שמים, כמו שאמר הרמב"ן ז"ל לבנו "וכאשר תתנהג במדת הענוה... אז תשרה עליך רוח השכינה וזיו כבודו וחיי עולם הבא", כי זה היראת שמים מהשכינה אשר עליו. וזה שאמר ותפתח ותראהו לשון יראה, דע"י שפתחה באה עליה יראה, ופרש"י מאין ראתה לזה כי ראתה עמו שכינה, ראתה לשון יראה, מחמת שעמו שכינה, וק"ל.

(תפארת שלמה ומסיים: שכעין זה שמע (בפרשת בשלח) מאמר הגמרא (עיין מכללת בשלח ט"ז, ב) ראתה שפחה על הים לשון יראה, כי גם הסטרא אחרא שנקראת שפחה נפל עליה יראה ופחד מחדר גאווה)

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד (א', כ'). פרו י"ל הוא לשון פרות וישרצו. דהנה כתיב ישרצו המים נפש חיה ועוף יעופף על הארץ יש לומר הפרוש דעיקר הוא באדם יסוד המים מהארבע היסודות שבאדם ומים נקרא התורה ורוצה לומר שצוה ה' יתברך שבעסק התורה יהיה בהכנעה וזה רמז ישרצו דהיינו דבר השורץ על הארץ בנמוך והכנעה, נפש חיה פירוש ועל ידי זה יהיה לו חיות לנפשו ועוף יעופף על הארץ, רוצה לומר שגם הגוף והחומר של אדם יעופף ויעלה בקדושה רבה וזהו וישרצו היינו שיהיה להם הכנעה כנ"ל. (נועם אלימלך)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א', א'). סופי תיבות של ואלה שמות בני ישראל הבאים הם: תהלים, לרמז, שבכל הצרות והמצוקות (הרמזו במלת מצרים, לשון מיצר) יש להשתמש בספר התהילים ועל ידי כך תבוא הישועה. (בשם הרה"צ מבנידן זצ"ל)

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ וגו' (א', י"ב). יש לפרש ע"פ המבואר בספרי מהר"ל מפראג זצ"ל, ששלימות עם ישראל הוא שש מאות אלף איש, ומקודם שהגיעו כלל ישראל למספר זה לא היו יכולים לצאת ממצרים (וכמו העובר שאין יוצא מרחם אמו רק כשנשלם גופו לגמרי). וא"כ מכיון שקושי השעבוד השלים לד' מאות שנה, ע"כ היה צריך שיגדל יותר הריבוי בבני ישראל, כדי שגיעו למספר שש מאות אלף, מאילו היו בני ישראל במצרים ארבע מאות שנה. ולפי"ז י"ל: כאשר יענו אותה, לפי מה שעיינו את בני וקיצרו ימי שהותם במצרים, כן ירבה וכן יפרוץ, כדי שיהיו סך שש מאות אלף איש ביציאת מצרים.

ויגדל משה ויצא אל אחיו וגו' (ב', י"א). במדרש איתא: נתגדל שלא כדרך כל העולם. יש לפרש כי טבע העולם ילד יהודי שנתגדל בחצר המלך ונעשה בן בית לא יצא לראות בצרות אחיו, אבל משה רבינו נתגדל שלא כדרך כל העולם.

(אמירה יפה, בשם אחד מן המגידים)

אכן נודע הדבר. י"ל דלמה אמר הכתוב "ויפן כה וכה" בכפילות לשון, דר"ל ב' הבטות הביט, א' בענייני גשמיות - להתחבא שלא יראו אותו ויוודע למלך, ושניה בעיני ההשגה, דהיינו שלא יצא ממנו איש שעתידי להתגיר, ע"כ כפל כה וכה. ועל שניהם נאמר וירא כי אין איש. ועתה כיון כי הבין שנודע הדבר וטעה בראותו בגשמיות מכ"ש שיש לחוש בטעותו בעיני ההשגה, כי לכאורה אפשר להיות שעתידין צדיקים לצאת ממנו, ושלא כדיון הרגו. ע"כ פחד מפני פרעה שלא יעמוד לו זכות להצילו וקיבל גלות על עצמו. ויש בכאן רמז כי היה במשה רבינו ע"ה כלול חסד מדת הכהן וגם דין מדת הלוי, ואלו היה עתיד לצאת מן המצרי גר א' היה משה רבינו ע"ה מתחסד עמו. אבל עכשיו ניהג עמו בדין על כן וירא כי אין איש, דהיינו שניהג עמו במידת הדין כליו, ורמז לזה ש'המצרי ויטמנה בחול' ס"ת אותיות לוי.

(חתם סופר)

ואלה שמות מוסיף על הראשונים דאיתא במדרש שנמשלו לכוכבים דכתיב לכולם שמות יקרא, ופעם אחת כתב בשם וקרא. יש להקדים עפ"י מה שידוע שלכל אחד יש כמה מיני שמות לפי ההתחלפות בשליחות כדאיתא כי כל מלאך שמתנה שמו לפי השליחות, וזה ביאור הכתוב 'שמות יקרא'. וזע"פ כתב 'בשם יקרא' שכל התחלפות השמות שם כלולים בשם אחד והוא משתנה בחילופים וצירופים משונים כפי השליחות. וכמו כן בני ישראל שיש לכ"א שם מיוחד שע"ז נברא, ומ"מ יש לו כמה מיני שינויים. וכן היה בשמות השבטים. ולכן נמנו כאן באותן השמות, שזה היה על כוונה אחרת, כדאיתא במדרש על שם גאולתן נקרא כאן שהוא כמ"ש שאותן השמות בעצמם בשעת הגלות נשתנו לשימוש אחר. ובאמת הגלות הוא להוציא כח הנשמות אל הפועל כי כל נשמה צריכה להוציא כחה אל הפועל, וע"י גלות משתנות כוחות הנשמה באופנים שונים ולכן שורש שם גלות מענין התגלות כמו גל וגלגל שמתהפך האדם ע"י הנסיונות, עד שמוציא מכח אל הפועל של הארת הנפש ונשמה, ובאמת מעלה יתירה. וז"ש ואלה שמות מוסיף על הראשונים כי דוקא ע"י גלות נתגדלו ונתבררו אותן השמות בתוספות מרובה אל השלימות כמ"ש. ומעין זה נמצא בכל איש ישראל שיש לכ"א שם מיוחד דאיתא ששמה הוא כאזכרה בגולין. כי באמת הנשמה היא אלתיות מיוחדת לכל נפש ונפש. והוא שמו שעליו נברא. שם גימטריא ספר. ואותן האותיות שחלק הקב"ה בו צריכין להתברר בכמה כיסופים ואופנים עד שיוציא מכח אל הפועל כח הנשמה ואותיות המיוחדים אליו.

כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשי. כתוב (נ"ך משלי י"ז) גם ענוש לצדיק לא טוב, וביאור הכתוב הוא דרשע השונא לצדיק ומרע לו, אי אפשר שהש"ת ינקום מהרשע כל עוד שהצדיק אינו מוחל לו, וכשהצדיק מוחל לו ואינו חפץ בנקמת הרשע אז נוקם הש"ת ברשע. וזהו גם ענוש, ר"ל אמת הוא הענוש לרשע, בשעה שלצדיק לא טוב, דהיינו כשאינו טוב בעיני הצדיק שינקום הש"ת מהרשע אז הוא הנקמה. וזה ביאור הכתוב "כי את כל האנשים המבקשים את נפשך".

(בתר תורה. מובא בשם הצדיק הרה"ח ר' נחום זל"ה בשם הבעש"ט)

וישב משה אל ה' ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתי (כ' כ"ד) ופרש"י ואם תאמר מה אכפת לך קובל אני על ששלחתי. והדברים תמוהים ששואל מה אכפת לך, היעלה על הדעת שמשעה הצדיק לא יצטער מצרת ישראל, וביותר תמוה אומר "קובל אני על ששלחתי" משמע שבאמת לא אכפת לי אך קובל אני וכו'. גם בכתוב לכאורה "זה" מיותר והיה ראוי לומר "למה שלחתי".

ונ"ל כי הנה הצדיק בעת הגלות יש לו שני בחינות צער א' התגלות השכינה כביכול ששמו כביכול מחולל בין האומות, והשנית בעת צרת ישראל ובדאי צער

זכור אהבת קדומים

יריעה מיוחדת לרגל יו"ד קדישא דב"ק "מאורן של ישראל" מרן רבי ירחמיאל ישראל יצחק בן כ"ק מרן רבי יחיאל - אדמו"ר הזקן בעל הספה"ק "ישמח ישראל" - כ"ט טבת

הר"ר יהודה משה מקובר שליט"א

שלום לכל זרעו, ומסתמא עוד לא בא מועד ועת לנאולתם, ומצפה ומקוה ומייחל אני לישועת ד' עד מהרה שישקוף וירחם ד' עליהם.

ומוסיף רבינו (שם): ומזה נוכל לדעת להשכיל מוסר הדרך לעבודת ד' ולצפות לישועה, וצא ולמד מיעקב אבינו ע"ה כשראה כל הרפתקאות והגלים והצרות שיעברו על בניו שבכל יום יהיה קללתו מרובה חבירו ח"ו, וכשראה את שמשון ניהם את נפשו וסבר שהוא מלך המשיח וקץ שם לחשך, ועכ"ז כשראה אותו שמת אמר לישועתך קויתי ה' ולא נסוג אחור, והיה מחזק את עצמו בהתחזקות אמיתי ואמר לישועתך קויתי, ומסתמא אינם כדאים וראויים וד לישועת ד', כמו כן בעת התגבר הדינים ח"ו על האדם ר"ל, ובעת התגברות הצרות שא"א לסבול עוד ועומד לבלה ח"ו, חושב בדעתו שבודאי הוא עת הישוע ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, ועכ"ז אם לדאבון לב ח"ו מתגברים עוד היסורים בל יתעם ויהרהר, ובפרט שיאמר לנפשו נואש ח"ו, רק יקוה ויחזור ויקוה ויאמץ את נפשו בד' כי חסדי ה' לא תמנו ולא ידח ממנו נדח ולא יאבד ניצוץ מישראל ח"ו.

ובספרו הק' (הנוכה אות ג') נותן לנו רבינו הק' דרך להתחזק בעבודת ה', זה ע"י שנידע שכל עבודתנו ועשייתנו היא רק ממנו יתברך, וזלש"ק: וכמאמר הה"ק א"א מוהר"ב זצלה"ה על (תהלים קי"ח, י"ט) פתחו לי שערי צדק וגו' זה השער וגו'. וזה הוא הפי' /מאת ד' היתה זאת (תהלים קי"ח, כ"ג), היינו שמאת ד' היתה ההתגלות, אבל בעינינו עוד נפלא היא, כי לא הגענו עוד לידע ולהכנס לראות עומק הענין. וכמאמר אא"ז (כ"ק מרן אדמו"ר רש"פ מנריצא זי"ע) על טוב טעם... וכן בכל הענינים אף שיש לאדם דבר מה, אעפ"כ ידע כי ענין אין לו כלום, ומה שיש לו אינו שלו, ובחפ"ד ה' הכל קשורה. וזה הוא כבוד את ד' מהונך (משלי ג', ט') אל תאמר מהונך אלא ממה שהנך אפילו מקול ערב (עין רש"י, שם). היינו שיש לך רק מתנת חינוך והצעק ותתפלל לו, וכפי שמונח ברש"י (שם) אל תקרי הונך היינו שיש לך, אלא מגרונך שתתפלל ותבקש רחמים מד' שיתן לך ויסיף לך, שהכל שלו וכו' הארץ ומלואה.

ובפרשת משפטים (אות א') מדבר רבינו הק' על הענין של אחדות ואהבת ריעים, ושם הוא מבי בשם הספה"ק דא"י יכול איש מישראל לקיים את כל התרי"ג מצוות, והרי יש מצוות שרק כהנים וכו"ם וכדומה יכולים לעשות, והעצה לזה היא אכן ע"י אהבת רעים ממש בנופו ונפשו ממיאל כל התרי"ג מצוות הנעשים ע"י כלל ישראל על שם אחיהם יקרא, עם כל אחד ואחד יקרא בשם מקיים כל המצוות, כי כל ישראל המה בבחי' קומת אדה"ר וממש לגוף אחד יחשב, אם אין ביניהם דבר חוצץ לעשות פירוד ביניהם, עכ"ל"ק.

יעזור השי"ת שנוכח להדבק בדרכיו של רבינו ולהתחזק באמונה ואהבת ריעים, אמן ואמן.

הרה"ח ר' אהרן פרלוב שליט"א

בעמח"ס "זכרונם לברכה"

הרבנים הצדיקים וזקני החסידים, בראשות בני רבינו הקדוש מביאלה, והכתירו את בנו, בעל ה"ישמח ישראל", לאדמו"ר וראש בני ישראל.

מגודל ענוותנותו, לא ראה עצמו ראוי לאותה איצטלה, רק בכח ירושת אבות, כפי שאמר על עצמו פעמים מספר. התפרסם באהבת ישראל שבערה בקרבו, ובגודל חכמתו.

מכל פולין נהרו אלפים רבים של חסידים לדרוש דבר השם, ולשאול עצה מפיו הקדוש. בשנותיו האחרונות נאלץ, מחמת ריבוי הבאים, לקבל קהל במשך רוב שעות היממה. בעת חוליו, כאשר הגיעו לבקש עכורו אצל ידידו, האדמו"ר בעל ה"אבני נזר" מסוכצ'וב, נענה ואמר "מה הפלא שהוא חולה, הרי הוא רבי שבע עשרה שעות מדי יום ביומו".

נסתלק בער"ח שבט שנת תר"ע, ומונתו כבוד בעירו אלכסנדר.

מגיד דבריו ליעקב"

ומורא, ולא יכולתי לפצות את פי נגד קדוש כזה, הדומה למלאך ה' צבקות".

אחר הסתלקות הרמ"מ מווארקא זי"ע היה ה"ישמח ישראל" נוסע ביחד עם אביו, האדמו"ר הזקן מאלכסנדר, להרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע ולאחר הסתלקות הרה"ק מביאלא זי"ע התחילה העדה לנסוע לאביו האדמו"ר הזקן מאלכסנדר זי"ע.

עוד בהיותו ילד צעיר לימים החלה רוח ה' לפעמו, הגביר חיילים לתורה ולעבודה בקדושה, בטהרה ובפרישות עד להפליא, ובהיותו אברך צעיר לימים היה בקי בש"ס, במדרש ובזוהר הקדוש - בעל פה. עוד בצעירותו נפגש עם הגאון בעל ה"בית הלוי" מבריסק ולאחר שפלפלו יחד בלימוד, אמר עליו הרב מבריסק שהוא מהלומדים הראשונים שבפולין.

לאחר הסתלקות אביו, האדמו"ר הזקן מאלכסנדר, שנפטר י"ד שבט תרנ"ד, התאספו אלפי ישראל, ובראשם

עומדים אנו סמוך ונראה ליומא דהילולא של האי תנא אלוקי, כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק זי"ע בעל הספה"ק "ישמח ישראל", שיום הסתלקותו היה בכ"ט טבת שנת תר"ע, ומנו"כ באלכסנדר שבפולין.

כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"ישמח ישראל" זי"ע, הנהיג את יהדות פולין, שהאירה מכבודו וחכמתו ותפארת יקר גדולתו, הלוא המה בכתובים. ספרו הק' והבהיר "ישמח ישראל" הפך לנכס צאן ברזל בתורת החסידות, ובכל מקום הוא נמצא בשורה הראשונה של ספרי חסידות, ומן הבאר ההיא ישקו כל העדרים, עד ביאת משיח צדקינו בב"א.

מרנא ורבנא הישמח ישראל זי"ע אמר לפני הסתלקותו, "עם איז גיוועזען גיט, עם איז גיט, עם וועט זיין גיט", במשפט קצר זה מיצה רבינו הקדוש את כל מהותו בעולם הזה, והוא מבקש לנו שנחדיד לנו ש"היה טוב", דהיינו לפעמים איש ישראל, אומר לעצמו והחשב מחשבות מה יהיה עם העבר שלו ח"ו, וזה יכול לגרום לו להגיע לידי עצבות ומרירות, כי באמת אין איש שלא יחטא ח"ו, והיצר הרע שרוצה להפילו לכאר שחת, בודאי מנסה להעצב אותו ולומר לו שהוא מלא חטאים מהעבר שאפילו תשובה לא יועיל עליהם ח"ו, אולם רבינו הקדוש מגיע ואומר לנו "עם איז גיוועזען גיט", דהיינו מה לך להביט ולחפש את בעיות העבר, אדרבה תתחזק ותצליח עי"ז להתקדם במעלות עבודת השי"ת ותורתו. ובהמשך דבריו הק' אמר רבינו "עם איז גיט", דהיינו כאשר איש מישראל הנמצא בהלך מחשבתו ומביט באיזה מצב הוא עומד, הוא אומר לעצמו מה יהיה איתי, ובמצבי הנוכחי, אני לא יכול להגיע לכלום, כי אני איש נבער מדעת, ולא עושה מצוות וכדומה ח"ו, והיצר הרע שמה במחשבתו הנואשה הזאת ח"ו, ולכן אומר לנו רבינו הקדוש: "עכשיו זה טוב", אמנם הנך רוצה ומרגיש ויודע שיש לך במה ואיך להשתפר, ואמנם שתמיד צריך האדם להתחזק ברוחניות ולעלות מעלות רמות ונשגבות, אבל לכל ידח ממנו נידח. ובהמשך אמר רבינו "עסו ועט זיין גיט", דהיינו שאיש מישראל שמסתכל על העתיד, יכול לומר לעצמו אפילו אם ח"ו העבר לא היה טוב וגם כעת במצב הנוכחי, המצב אינו כפי טוב, אולם לא אבדה תקוותינו ב"ה, כי יכולים לתקן בהמשך, וזו יהיה טוב.

ובפרשת ויחי (אות ג') נותן לנו רבינו הק' דרך התחזקות, ושם מדבר על הענין של יעקב בנו ע"ה שנסתלקה ממנו שכניה בעת שרצה לגלות לבניו את הקץ, ומביא שם את המדר"ד (צ"ח, י"ט) עה"פ היי דן נחש עלי דרך (מ"ט, י"ז) וכו' לפי שהי' יעקב אע"ה רואה וסובר על שמשון שהוא מלך המשיח כיון שראה אותו שמת אמר אף זה מה, לישועתך קויתי ה'. ומסביר רבינו בקדושו: היינו יעקב אע"ה היה צופה ומביט באחרית הימים וראה כל היסורים והצרות והרפתקאות שיעברו על בניו, כיון שראה את שמשון ניהם את נפשו כי סובר בו שהוא מלך המשיח והוא ינאל ויפדה את בניו מצרותיהם, כיון שראה אותו שמת אמר אף זה מה לישועתך קויתי ה', מאמין אני עוד באמונה שלימה שהבוב"ה הוא המהוה כל היות ומסבב כל הסיבות דורש טוב לעמו ודובר

מתולדותיו

האדמו"ר רבי ירחמיאל ישראל יצחק, בעל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר, נולד בשנת תרי"ג לאביו האדמו"ר הזקן רבי יחיאל מאלכסנדר.

בגיל שבע נסע לחג השבועות לאדמו"ר רבי מנחם מגדל מוורקא יחד עם אביו הקדוש, והתאכסן באכסניא אחת עם רבינו רד"ב מביאלה. לימים סיפר כיצד זכה לכך שהאדמו"ר מוורקא ידבר עמו: "בחג השבועות השכם בבוקר ראו החסידים את הרבי מוורקא מגיע ומתקרב לאכסנייתם. תיקף נעמו כולם בבהלה. אני יצאתי החוצה עם סידור קטן, הרבי פגשני ושאלני: 'מי לימודך להתפלל, האב או המלמד?' הייתי ילד קטן ועניתי: 'הסידור!' הרבי נהנה מהתשובה וצבט בלחיי.

נכנסתי אתו יחד לאכסניה, והוא שאלני מספר פעמים אם אני אוהב רבי וחסידים, אך פתאום נפל עלי פחד

כ"ק מרן אדמו"ר הזקן השרף מאלכסנדר זי"ע, ביקר כמה פעמים אצל כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם יעקב מסאדיגורא בלויט בנו כ"ק מרן אדמו"ר הרבי בעל ישמח ישראל זי"ע המאורן של ישראל, ואיש אחד מאנ"ש נכבד מאד שגר בעיר לאד"ז, שמו רבי שבתאי ענגלארד זצ"ל, היה גם מבקר אצל הרבי מסאדיגורא, ופעם אחת אמר לו הרבי מסאדיגורא: הרבי שלכם היה בעת הזה אצלנו ביחד עם בנו, ולא הייתי יכול להביט בפניו הקדושות מחמת גודל יראת שמים שלו, ובנו (הישמח ישראל) הוא מראשו עד רגליו ומרגליו עד ראשו כולו ראש.

כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" (ב"ב תשס"ג) ח"ב, ע' פ"ה

מיד בלילה הראשונה ה' בא אליו הר"ק ר' יחיאל הנפטר זצ"ל וביקש ממנו שיסכים עמו שבנו הר"ק הנ"ל ("ה'ישמח ישראל") ימלא מקומו להנהיג לעדותו אחריו כי בשמים ממתנינים (או משגיחים) על הסכמתו ומלא רצונו והסכים עמו, והדבר פלא. הגה"ח ר' צבי יהודה ממלוך ז"ל, "אביר הרועים" (פיעטרקוב תרצ"ח) ע"ק י'

הרה"ק בעל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר זיע"א נודע למופת בגודל הסתרתו. פעם אחת הגיע חסיד של ה"ישמח ישראל" אל הר"ק בעל ה"אבני נזר" מסוכטשוב זיע"א, שאל האבני נזר את החסיד לשלום רבו ה"ישמח ישראל". אמר לו החסיד, שהרבי מרגיש טוב והיום בבוקר אמר ברכת התורה בהתלהבות גדולה עד מאוד. אמר לו האבני נזר, א"כ אין הישמח ישראל מרגיש טוב, כי אם היה מרגיש טוב לא הייתם רואים את ההתלהבות בברכת התורה... כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצוק"ל, "מלכות בית דוד"

...כמו שאמר לי פעם ידידי ר' מאיר אלבוים ז"ל מחסידים הוותיקים של הישמח ישראל ז"ל, שהישמח ישראל אמר: כל אחד צריך להיות בבחינת רבי'ע קטן בתוך משפחתו... ממכתב הר"ח רבי ישראל הלוי רוזנוביץ ז"ל, "אוצר ישראל" (ירושלים תשנ"ה) ח"ב, ע"ק ע"ז

סיפר לי הר"ח ר' דוד צבי שלמה וועבער נ"י, ששמע מהרה"ח הישיש ר' משה בוים ז"ל, שאצל הר"ק הישמח ישראל מאלכסנדר זצ"ל בתפלת ערבית רגילה [ביי א פשוטין מעריב] בימות החול, היו הקירות בוכים [האבן די ווענט געוויינט]. עוד סיפר לי הנ"ל, ששמע מהרה"ח הנ"ל, ששמע פעם מהרה"ק הישמח ישראל זצ"ל שאמר בזה הלשון, יהודים באים אלי ומתייעצים אתי, חושבים אתם שעומד מלאך מאחורי, ומייעצני? אלא שבכל ערב בתפלת ערבית בברכת השכיבו מתפללים ותקנו בעצה טובה מלפניך, הריני מבקש או מהשי"ת, יהודים באים אלי להתייעץ אתי, אנא הושיעה נא, והוא מושיעני [בעט אך דעם רבונו של עולם, אידן קומען צו מיר נאך עצות, בעט אך דיר, העלף, און ער העלפט מיר]. הרה"ג ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ב) ח"ד, ע"ש י'

סיפר לי הר"ה הצדיק זצ"ל מבלוגריי. פעם אחת נכנס לחדר אביו הר"ק ר' יש"ר זצ"ל מבעלזא, ואביו לא היה אז בחדרו. הוא אמר לי כי פחד היה להכנס אליו [לחדר הנ"ל] נגיש לארון הספרים שלו והוציא ספר. זה היה ספר "ישמח ישראל" ועיין בו. פתאום שמע שאביו זצ"ל נכנס לחדרו, מיהר והכניס הספר למקומו. אביו הרגיש בזה ושאל אותו באיזה ספר הסתכלת, וענה בספר "ישמח ישראל" מהרבי מאלכסנדר, אמר לו אביו זצ"ל בזה הלשון: "אני מלווה לך אותו לכמה ימים ותסתכל בו ותהי' לך תועלת גדולה". סיפר הרבה זצ"ל לחלן כי לאביו הק' [מהר"ד מבעלזא] זצ"ל היו שלושה חדרים מלאים ספרים. בחדר שהוא ישב היו רק ספרים שהחזיק שם בעלי רוח הקודש בחדר השני שאר הספרים ובחדר השלישי היו ספרים שנדפסו בזמנו. וכל מחבר ששלח לו ספרו או שהוא קנה הכניס לחדר הזה. וספר "ישמח ישראל" היה בין אלו של בעלי רוח הקודש בחדר שישב אביו הק' זצ"ל.

הרה"ח ר' יהודה לייביש מקובי ז"ל, "תפארת רבותינו" (ב"ב תשכ"ז) ע"ה

יהודי עמד פעם ליד חדרו של הישמח ישראל זצוק"ל, וניסה להידיחף ולהיכנס להרבי בחדר שמקבל שם העולם הנקרא 'שלום-שטיב'. כדי למונעו מכך סטר לו המשמש על פניו, ומתוך כך נלחצה ידו בדלת, ומפיו נמלטה זעקה: "גיוואלד! היד שלי!" צעקה זו הגיעה לאוזני הרבי. הוא פנה אליו ואמר לו בקול רם: "כבר אמרת לך פעם אחת שאם תצער יהודי לא תהיה בריא במשך ששה שבועות. והיום, זו כבר הפעם השניה שאהא מצער יהודי"... וסיפר המשמש בקודש של הרבי, שאחרי כן הוצרך לשכב בבית החולים שנים עשר שבועות שלימים...

הרה"ח ר' יצחק צבי פראנק ז"ל, "ליקוטי יצחק צבי" ע" 300

הרבי ("ישמח ישראל") מאלכסנדר זיע"א חוץ ממה שהיה רבי לחסידיו, היה גם רב העיר. פעם בבוקר השכם לקח אתו כמה מחסידיו ויצא אל המקום איפה שהיו נחים האנשים שהיו מטאטאים את הרחובות, כמובן שזו הייתה מלאכה בזויה עד מאד, והם היו קמים בבוקר השכם ומטאטאים כמה רחובות, אח"כ היו מתיישבים במקום מסוים ומעשנים סיגריות בכדי לנוח מהעבודה הקשה.

כשהרבי עם חסידיו הגיעו שמה, שמעו אך שאחד מהעובדים אמר לחבריו "היום היה לי מטאטא כל כך טוב, שעשה עבודה נפלאה...", אמר הרבי ז"ל אתם רואים היאך גם אצלם שייך מדת הגאווה.

הגה"צ רבי בנימין מנדלון זצ"ל - גאב"ד קוממיות, "דברי הרב" ע"ק קס"ב רבינו בעל ה"ישמח ישראל" זיע"א התבטא פעם אחת שמצידו היה מוכן לעלות לא"י אף אם יצטרך להשכיר עצמו למלמד תינוקות, בה בעת שבפולין היה לו עשרות אלפי חסידים, עכ"ז היה כדאי לו להקריב עצמו עבור קדושת א"י, אלא שדבר עכבו נגד רצונו שלא רצה להפסיד "יו"ט שני של גלויות" ולכן נמנע מזה.

אצל הר"ק אדמו"ר בעל ה"ישמח ישראל" זיע"א היה בענין ה"קוויטלאך" עבודה גדולה, ומנהגו היה שבומן שקיבל הקוויטלאך היו עומדים כסדר התלמידים מסביבו ודרכו הייתה לעשות הפסקות באמצע ולמד אז ענייני חסידות.

כ"ק מרן אדמו"ר מסטרקוב זצוק"ל ב"ש"ח ע"ה שבט תשנ"ב, "דברות קודש", וראי תשס"ג ע"ב ב' סיפר לי הר"ח ר' אלי ווינד שליט"א, ששמע מהחסיד הישיש ר' מאיר עלבוים ז"ל, משמשו של הר"ק בעל ישמח ישראל מאלכסנדר זצ"ל, שקרה פעם אצל הר"ק בעל ישמח ישראל שניגשו החסידים אליו בזה אחר זה, ובתוכם ה' איש אחד שביקש מהרה"ק סגולה לזכרון, ונתן לו איזה סגולה.

כשמע האיש שעמד מאחוריו שהרה"ק נתן לו סגולה לזכרון, ביקש ג"כ מהרה"ק סגולה לזכרון, ואמר לו הר"ק בשבילך יש לי עצה אחרת, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו' למען תזכרו, והוסיף הר"ק ואמר, ואם תשאלו, מדוע הנני אומר זאת ברבים, טעם שנתמנתי לרבי, הפקרת את חלקי לעולם הבא עבור יהודים [איידער איך בין געווארן רבי, האב איך מפקיר געווען מיין עולם הבא פאר אידנ'ס וועגן]. הרה"ג ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ג) ח"ב, ע"ש י"ז

סיפר לי הר"ח ר' משה מרדכי בידרמן מלעלוב זצ"ל, שבא אצלו היום איש פשוט ושוחר עימו. ובתוך אחד השיחים סיפר שהיה פעם באלכסנדר אצל רבינו בעל "ישמח ישראל" זיע"א, ומשמשו של הישמח ישראל החל לארגן סדר בין הקהל. פנה אליו הרבי ואמר לו: "ראה, בין העולם כאן, יש לי אנשים מכירים ויש שאינם מכירים, וגם לך יש פה מכירים, אבל על זאת אתפלא, כשבאים אלי, באים רק המכירים שלך? שאל לא תעשה סדר ותראה שהכל יהיה בסדר". וסיים האיש: באותו רגע שהרבי צוה שלא יעשה סדר, מיד השתרר שקט וסדר.

הרה"ח ר' נתנאל ווינטרוב ז"ל, "בישיש חכמה" ע"ק ע"ז חזן שלא נחשב כירא שמים במיוחד התלונן בפני רבי ישראל יצחק הרבי מאלכסנדר - פרנסתי על החזנות אבל אימתא דציבורא עלי, כל פעם שאני יורד לפני התיבה, מרבה לטעות והמתפללים צוחקים, לועגים לי ומקפחים את פרנסתי.

השיבו רבי ישראל יצחק: במקום להתפלל לפני הציבור ולסבול מאימתא שלו, נסה נא להתפלל בפני הקב"ה ויראת שמים יתירה הלא אין לך, וכך נמצל מטעיות... הרה"ח ר' יהודה לייב לון ז"ל, "חסידים מספרים" (ירושלים תשל"ט) ח"ג, ע"כ 276

סיפר הרבי (שליט"א) [ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר] זצ"ל, כי פעם בא איש אחד להישמח ישראל להתברך בפתקא ופדיון, ורצה להזכיר ב'קוויטעל' חולה מסוכן, ובטעות כתב 'חולה מתוקן', נענה רבינו הק' ואמר: "א חולה מתוקן מיט א תנ"י איז נישט קיין חולה, והכל נתרפא מיד מחליו. הרה"ח ר' אברהם דוד גוטמן הי"ו, "ליקוטי רשימות" (ברוקלין תשס"ט) עמ' ל'

חסיד אחד שגר סמוך לאלכסנדר בא פעם ל"ישמח ישראל", והתאונן בפני הרבי היות שאשתו מתה ל"ע לפני זמן קצר ונשארה לו בת בגיל 12, ונכנס שנגעון בבתו שאומרת שאמה המתה הולכת אחריה בכל מקום, ונבלל זה לא אוכלת ולא ישנה, ולא יודע מה לעשות עמה. אמר הרבי להחמיד שיביא את בתו אליו, כל קהל החסידים ששמעו זאת המתינו לראות איך יפול דבר ומה יעשה הרבי עם הילדה.

החסיד הנ"ל הביא את בתו לרבי, והרבי שאל את הילדה מה יש לך, אמרה הילדה שאמה המתה הולכת אחריה בכל מקום. פנה הרבי לאביה, ואמר לו ומה אתה אומר שלא הולכת אחריה? הלא הנך משקר, והרי אנכי בעצמי רואה אותה, הנה היא.

וזה אמר הרבי לילדה את יודעת למי באת, ואמרה לרבי מאלכסנדר, שאל אותה הרבי האם את מאמינה שהרבי מאלכסנדר יכול לעשות שאמך המתה לא תלך אחריך, ענתה שהיא מאמינה שאין דבר שהרבי מאלכסנדר לא יכול לעשות, אמר ה"ישמח ישראל" טוב, אני אעשה כדברך ולא תלך יותר אחריך, רק בתנאי שתשמרי על כיבוד אב ותשמעי בקול אבך, מתי שיאמר לך לאכול - תאכלי, ומתי שיאמר לך ללכת לישון - תלכי לישון, וזה תפסיקי האמא המתה ללכת אחריך, אבל אם ח"ו לא תשמעי בקול אבך, אז אני לא אחראי ושוב תחיל ללכת אחריך, וזה הרבי שאל אותה אם היא מסכימה לתנאים הנ"ל, ענתה הילדה שהיא מסכימה. מיד קם הרבי מכסאו, והתחיל לצעוק בקול רם לנפטרות באלות ושבועות, מה את רוצה מילדתך המסכנה! הלא את כבר מתה, לכי למקום משכבך וכו', ולילדה בירך ברפואה שלימה ואמר לה שתלך לשלום, וכבר פסקה הנפטרות ללכת אחריך, אך ורק בתנאי שתקיימי מצות כיבוד אב, אבל אם חס ושלום לא תקיימי מצות כיבוד אב, אז אני לא אחראי ושוב תלך אחריך. והילדה הבטיחה לו לקיים את התנאי של כיבוד אב, ויצאה בריאה ושלמה.

אח"כ פנה הרבי לקהל החסידים הנמצאים אז בביתו, ואמר: "כאן בודאי נמצאים כאלה שייגידו שאנני הראתי איזה מופת, ושגרשתי דיבוק וכו', אל תאמרו כך, אלא פשוט היא נעשתה משוגעת לאותו דבר שהאמא הולכת אחריה, והיו צריכים לשכנע אותה שאין זה כך". כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" (ב"ב תשס"ג) ח"ב, ע"ק ד'

אצל הרבי מאלכסנדר, בעל ה"ישמח ישראל" זיע"א, היה נהוג להכניס את העולם לרבי בקבוצות של כמה אנשים בבת אחת, ופעמים רבות היו שם בין עשרה לחמשה-עשר אנשים ביחד. כל אחד היה מגיע לשולחן לקבל שלום מהרבי ולבקש משאלותיו ושאר האנשים עמדו די קרוב עד שהיו יכולים לשמוע את הבקשה והתשובה.

אני בעצמי הייתי פעם באלכסנדר כשנצרכתי לבקש שיעוע עבור חולה מסוכן. לפני עמד יהודי שעבד לפרנסתו כעגלון, ומסר הקיטילי על כך שאין לו מזל בסוסים שהוא קונה. כל סוס שהוא קונה מחזיק מעמד שבועיים או שלושה שבועות, לאחר מכן מפסיק הסוס לאכול והולך לאבדון. אסון זה ארע לו השנה כמה פעמים, עד שנעשה מזה עני מרוד רח"ל. ומאחר וזהו המקור היחיד לפרנסתו ואין לו כסף נוסף לקנות סוס, הוא אינו יודע מה לעשות. וכך עמד היהודי לפני הרבי ובכה בדמעות שלישי.

הרבי הרים גבות עיניו והזיז את המשקפים למעלה על מצחו, וכך נתן מבט חודר בעגלון, ושאל אותו: "זאתה איך אתה אוכל? כיצד נוהג אתה בשעת אכילתך?" הבין היהודי שכונות הרבי לברר כיצד הוא נוהג מבחינה רוחנית בעת אכילתו. אמר היהודי: "דבי הקדוש! כשאני בבית, אני נוטל את ידי לפני הסעודה, מברך 'המוציא' לפני האכילה וברכת המזון בסיומה. אבל כשאני ברחוב הנני רץ לתוך בית מרזח וחוטף קצת י"ש ולחמניה אחת או שתיים. אבל שם אינני יכול ליטול ידי ואף לא לברך ברכת המזון, כי אין שם מים וגם אין לי זמן לעשות זאת באמצע הנסיעה. כך... כך נראים חיי עגלון החפץ להשיג את פרנסתו..."

אמר הרבי לעגלון: "נו, בוודאי! כאשר אתה אוכל כמו סוס, הסוס אוכל כמו אדם, שדרכו לאכול הרבה פחות מסוס. שהרי חייב להיות הבדל בין האדם לבהמה. אם תבטיח לי שתאכל כמו אדם, כמו שיהודי צריך לאכול, שתיטול ידים לסעודה - שהרי בכל בית-מרוח יש מים כדי לישול, וגם תברך שם ברכת המוציא וברכת המזון, מבטיח אני לך שהסוס שלך יאכל כמו סוס ויחזיק מעמד ימים רבים". אחר כך, הפנה הרבי את מבטו לאחוריו לכיוון העולם' שהיה שם בבית, ואמר בחיך: "נהייתי כבר גם רופא הרדה" ר' יצחק צבי פראנק ז"ל, "ליקוטי יצחק צבי" (ב"ב תשס"ג) ע' 214 סוסים...".

פעם בא לרבינו בעל "ישמח ישראל" מאלכסנדר, יהודי פשוט מדלת העם והתלונן שאשתו נכוונה קשות לפני כמה ימים והיסורים החלו דווקא היום לגבור עד שלא נותר לה כבר כח לסבול. הרגיעו רבינו ז"ע ואמר לו, "זה יעבור בעזרת השם יתברך, אך מכאן ולהבא מוטב שתזהרו יותר בשמירת שבת". האברכים שעמדו מסביב הביטו איש אל רעהו והיו בטוחים שהם עדים למעשה פלא, רוח הקודש.

כשיצא האיש לאחר שקיבל על עצמו להזהר מהיום והלאה בשמירת שבת, העיר הרבי ז"ע כשבת שחוק על שפתיו, זה לא ענין של רוח הקודש, אלא פשוט מאד, צריך להקשיב היטב לדבריו של כל אדם. כשהוא נכנס והתלונן בפני שהיום התחילו היסורים לגבור, עשיתי מיד חשבון, הלא הוא יום שני בשבוע, וא"כ זהו סימן שהיא נכוונה בעצם יום השבת, שהרי כלל בדינו (על פי הראשית ל"ד כ"ה) שביום השלישי היסורים גוברים והולכים ואין זה כלל רוח הקודש (מפי הרדה"ח ר' משה בוים ז"ל).

הרה"ח ר' אפרים פישל שטיין שליט"א, "אוצר ספרים" (ב"ב תשס"ג) ח"ה, ע' אהקמ"ג

שמעתי מהרה"ח ר' משה בוים ע"ה מב"ב אשר היה בן למעלה ממאה שנה, והכיר עוד את הרדה"ק הישמח ישראל ז"ע, וסיפר על עצמו כי בהיותו נער קטן נסע עם אביו אל הרדה"ק הישמח ישראל ז"ע, וכשנכנסו לביתו שמעו האריך שהוא מברך ברכת אשר יצר בהתלהבות גדולה וכו', ועשה עליו דבר זה רושם גדול, כשחזר לביתו חיקה לעצמו את התנועות והקול שבירך הישמח ישראל ז"ע את ברכת אשר יצר, ונער בו אביו ואמר לו: משה, מה הנך מדמה שבאם מברכין כך אשר יצר תהיה עכשיו לרבי? טעות היא בידך אלא מי שהוא רבי הוא מברך אשר יצר...

כ"ק מרן אדמו"ר מפניסק-קרלין שליט"א, "בציאלא דמהימנותא", בשלח תש"ע, ע' י"ד

הגה"ח רבי שמחה אונברבוים זצ"ל מלאדז, מגדולי חסידי אלכסנדר, סיפר: נהירנא

שהרבי ה"ישמח ישראל" הגיע לעירנו בימי חורפו לצורך מצוה, ובהיכנסו "לשטיבל" הרבה לעסוק עם בני החבריה בפלפולי אורייתא, אך הנה באמצע הפלפולים עמד וניגש אל ארון הספרים והוציא מתוכו ספר, פתחו ועיינו בו במשך רגעים אחדים, ואחר פסע אנה ואנה זמן רב בהתלהבות יתירה. לבסוף שקטה רוחו וניגש שנית אל בני החבריה והמשיך להתפלפל עמהם שעה ארוכה. אח"כ עמדו להתפלל ערבית. כשסיימו פנה ללכת אל מעונו של החסיד הנגיד המפורסם ר' לוי כהן ז"ל (בנו של הצדיק ר' משה נחמיה זצ"ל אב"ד דווראט, מתלמידי החוזה מלוברין וצדיקי פשיסחא ווארקין). שהכין לכבודו סעודת מרעים, ואכן נלוויתי אליו. תוך כדי הילוכנו הבחנתי שהוא תפוס שרעפים, משוטט בעליונים, כולו אש להבה. הרהבתי ושאלתי אותו מה פשר התלהבותו. נענה וסיפר לי, שראה בספר ענין נשגב מאד, שהביאו לידי התפעלות. שאלתי אותו מה שם הספר, ואמר שהוא ספר "יסוד העבודה" ממהר"א מסלונים ז"ע, שמבאר הכתוב "ואמנתן סביבותיך" בלשון זו "מיט אמונה נעמט מען דיר ארום" והדברים עמוקים למשכיל. הרב אהרן סוסקין שליט"א, "מסוד שיח חסידים" (ב"ב תשס"ז) ח"א, ע' 42

תואר פני קדשו

שמעתי שסיפר כ"ק אדמו"ר (שליט"א) [ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר] זצ"ל [ו' אייר תשנ"ה] שאצל רבינו הקדוש בעל ישמח ישראל ז"ע לא יכלו לצלם תמונות ממנו, כי תמיד כאשר רצה מאן דהו לקחת תמונה ממנו, הרגיש מיד ולא נתן לו, ולכן אין שום תמונה מתואר פני קדשו.

ובפעם אחרת [אייר תש"נ], כשיצא מביקור אצל האדמו"ר מוויזניץ מאנסי שליט"א, נענה ואמר: "איך וואלט געוואלט זיין ווי דער ישמח ישראל ז"ל שכל תמונה שלקחו ממנו מיד נשרף."

הרה"ח ר' אברהם דוד גומסן ה"ח, "ליקוטי רשומות" (ברוקלין תשס"ט) ע' כ"ה

מלבוש יהודי

אמר רבינו הקדוש בעל "ישמח ישראל" מאלכסנדר ז"ע: כתיב "ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם" (תהלים קו, לה) - כל זמן שישאר מלוכשים בלבושם המיוחד ואין לובשים מלבוש נכרי, הרי דבר הניכר ובריה בפני עצמו ואין להם ביטול אפילו באלף, משא"כ אם מתחברים עמהם ומתדמים להם, יוצאים הם מכלל בריה ובטלים לגביהם. וכן פירש מש"כ (בראשית לב, יב) "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - הצילני בזמן שעשו ריצה להיות אחי ולהתחבר אתי, כי אז ח"ו אתבטל נגדו, ובכה בכי גדול באמר זה הפ"ה (מכת"ק אמו"ר זצ"ל).

הרה"ח ר' נח גד וינצרוויי ז"ל, "בישישים הכמה" (ירושלים תשנ"ד) ע' רמ"ה

מעשי צדיקים

לרגל יומא דהילולא של הרדה"ק רבי שניאור זלמן בעל התניא והשו"ע זיע"א - כ"ד טבת

ברמב"ם, אופן לימודו של רבי שניאור זלמן והצורה שבה הסביר את הדברים, שמטו את היסוד לקושיות הקשות והנפלאות, רבי ברוך מרדכי היה המום ולשונו כמו נעתקה מפיו, לאחר כמה דקות של שקט, נפרד מ"בעל התניא", הוא יצא מחדרו של הצדיק גאון הגאונים נסער ונרעש.

הנהוג בליאזנה היה, שהיוצאים מ"יחידות" אצל הרבי היו פוצחים בריקוד חסידי המכונה "ריקוד היחידות". בצאתו מחדר הרבי נסחב רבי ברוך מרדכי על ידי כמה מן האברכים הצעירים לריקוד הנהוג, אולם רגליו רקדו, אך לבו ומחשבותיו לא היו עמו, עדיין לא נרגע מהתרגשותו. לאחר סיום הריקוד ולאחר שנגרע מעט, ישב וסיפר לסובבים על מה ולמה התרגש כל כך, כמובן שגם צעירי החסידים התרגשו מהדברים ששמעו, אם כי זה לא היה בשבילם חידוש כל כך גדול. רבי ברוך מרדכי נשאר עוד זמן בחצרו של "בעל התניא", שם התעלה בלימוד תורת החסידות, ולאחר פרק זמן מסוים נפרד רבי ברוך מרדכי מחבריו החדשים, וחזר לביתו כחסיד לכל דבר.

יום אחד סיפר רבי ברוך מרדכי לאחד הקרובים אליו, על הקושיות החמורות בירושלמי וברמב"ם, קושיות שלאיש לא הייתה עליהן תשובה שתניח את דעתו, ועל ה"יחידות" המופלאה אצל רבי שניאור זלמן בעל התניא, שבמהלכה הוברר לו לתדהמתו כי למעשה הקושיות שבעיניו היו חמורות, חסרות כסים הן, לאחר שהלה שמע את הקושיות והתירוצים, נפעם אף הוא מגאונתו של הרבי ואמר לרבי ברוך מרדכי: מוכרחים לגשת לגאון מוויילנא ולהציע לפניו את העניין.

רבי ברוך מרדכי קיבל את הרעיון, והשניים התייצבו לפני הגר"א, רבי ברוך מרדכי ביקש להזכיר את שתי הקושיות לגאון, אלא שהגאון כלל לא היה זקוק לתזכורת, ומיד החל להרצות מילה במילה את שתי הקושיות, וגם את אותם הדברים שהוסיף הוא לקושיות בפעם הקודמת. כשסיים הגר"א את דבריו, חזר רבי ברוך מרדכי באוזני הגאון על ביאור הסוגיות כפי ששמע מפיו של רבי שניאור זלמן. הגר"א הקשיב לדברים בקשב רב, ולבסוף הוא נראה אחוז בשרעפיו למשך כמה שניות.

לפתע התרום הגאון הקדוש מלוא ריקותו עטור בטליתו ותפיליו, ואמר בהתרגשות רבה: "תשובות כאלה יכול לומר רק הריש מתיבתא דרקייע, (ראש הישיבה של מעלה) ואם גאון או צדיק אמר את הדברים, יודע הוא זאת ברוח הקודש, לו שמעתי אני בעצמי את הדברים מפיו של הגאון שאמרם, הייתי נוקט כלשונו של רבי יוחנן שאמר אחריו לבית המרחץ" "מויילנא מאניה אבתריה לבי מסותא" (אשא את בגדיו מספרים, שלימים התחרט רבי ברוך מרדכי חרטה עמוקה, על כי לא אור עוז נפשו לגלות לגר"א מוויילנא מיהו אותו גאון האלמוני שיישב את סוגיות הגמרא בדרך מופלאה כל כך, ושהגר"א היה מוכן כדבריו לשאת את נגדו, אולי חשיפת שמו של רבי שניאור זלמן בעל התניא, הייתה מונעת את אש המחלוקת המיותרת שניצתה בין המתנגדים לחסידים.

תשובות כאלה יכול לומר רק הריש מתיבתא דרקייע סיפור זה קרה לפני למעלה ממאתיים שנים, בסביבות העיר שווינציאן הסמוכה לעיר ווילנא, נולד הגאון רבי ברוך מרדכי מרדכי ברובינא זצ"ל, בצעירותו חי ולמד מספר שנים בוויילנא, ושם דבק בו הכינוי "העילוי משווינציאן". כל גדולי העיר אהבו להשתעשע בפלפול עם העלם הצעיר ברוך הכישרונות, כעבור זמן מה נעשה העילוי בן בית גם אצל הגאון הקדוש רבי אליהו מוויילנא זיע"א בכבודו ובעצמו, שהתרשם עמוקות מעומק המחשבה ומחיקת הידיעות של הצעיר.

בשלב מסוים של חייו, פגש רבי ברוך מרדכי בתלמידיו של הרב הקדוש רבי שניאור זלמן בעל התניא והשו"ע ערוך זיע"א, אט אט התקרב אל רעיון ודרך החסידות, עד שבאחד הימים החליט שהוא צריך להתקרב יותר ולבדוק מקרוב את דרכו של "בעל התניא". אומר ועושה, בוקר אחד קם ונסע לליאזנה מקום מושבו של רבי שניאור זלמן, כשבא רבי ברוך מרדכי לליאזנה, הייתה כרסו מלאה כבר בתורת החסידות, ובכל זאת הוא לא היה שלם עם עצמו, ובכלו עדיין כרסם הספק לגבי הדרך שבה ילך.

הסדר בליאזנה היה, שהמבקש להתקבל ל"יחידות" אצל הרבי בעל התניא, חייב היה לעבור תחילה סדרה ארוכה של הכנות. הממונה על האברכים שבאו לליאזנה כדי להתוודע אל רבי שניאור זלמן ולהתקבל על ידו, היה רבי יהודה לייב זצ"ל אחיו של הרבי, תחילה בחן את האברכים בלימוד, לאחר שעמד על טיב לימודם וידיעותיהם, היה מתווה לכל אחד ואחד מהם דרך פרטית בלימוד נגלה וחסידות, לימוד זה היה נמשך מספר שבועות, אז היה האברך חוזר ונבחן פעם נוספת על ידי שני אחיו הנוספים של הרבי רבי מרדכי זצ"ל ורבי משה זצ"ל, רבי מרדכי הצטיין בבקיאות מיוחדת בש"ס בבלי ובראשונים, ורבי משה נודע בשליטתו הנדירה בש"ס ירושלמי וברמב"ם.

גם רבי ברוך מרדכי עבר מסלול דומה, שבועיים תמימים למד יומם וליל בהתאם להדרכתו של רבי יהודה לייב, ולאחר מכן נקרא לשיחה אצל שני האחים האחרים, ולאחר שבהנו אותו נכהוג ועמדו על טיבו, רק אז נכנס ל"יחידות" אצל "בעל התניא". רבי ברוך מרדכי נשא בצקלוננו שתי קושיות חמורות בירושלמי וברמב"ם, את הקושיות האלה נהג להציע לכל גאון בתורה שפגש, ועד כה איש מביניהם לא הניח את דעתו בתשובותיו. פעם אחת אף העז להציע את הקושיות לפני הגר"א מוויילנא, שלא ככל יתר הלמדנים אשר ניסו את כוחם בתירוץ הקושיות, הגר"א דוקא חזק את הקושיות והוסיף להן עומק על עומק, אולם תירוץ לקושיות לא נתן.

מראשו נראה ההוד של רבי שניאור זלמן, גרמה להתרגשות גדולה אצל רבי ברוך מרדכי, וכמעט ומנע ממנו להציע לפניו את הקושיות, לבסוף התגבר על הרגש ושטח אותן לפני הרבי, רבי שניאור זלמן הקשיב לדבריו רוב קשב, ולאחר שהמתין בסבלנות לסיום דבריו, החל הרבי להרצות את הסוגיה בירושלמי, ולאחר מכן את ההלכה הנדונה

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

התפילה השגורה שהיתה בניהם של בני ישראל וגאלם מארץ מצרים

השבו בפרשתן (ב, כ"ג) ויאנחו בני ישראל מן העבודה ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה ולאחמ"כ (שם, כ"ד) וישמע אלוקים את נאקתם, ויזכור אלוקים את בריתו, את אברהם את יצחק ואת יעקב. מפרשי" ז"ל נאקתם - צעקתם. את בריתו את אברהם - עם אברהם. הוי אומר שהקב"ה שמע את שועתם שזעקו בני ישראל מתוך העבודה פרך שהעבירו אותם המצרים, ועלתה שועתם אל האלוקים מתוך העבודה הקשה. ובפסוק אח"כ מובא עוד פעם וישמע אלוקים את נאקתם - צעקתם, וזכר את הברית שכרת עם אברהם עם יצחק ועם יעקב. ואז הגיע הקב"ה והביא להם את משה רבינו שיגאל אותם מארץ הטומאה הזאת. וכמו שאנו רואים בהרחבה בפרשתינו, ובפרשיות הבאות.

המקור לדברינו בדברי בעל ההילולא רביה"ק בעל ה"ישמח ישראל" ז"ע (פרשתן אות ב') בלשון קדשו: "כ"ק אממ"ר (הרה"ק רבי יחיאל) זצלה"ה ז"ע דיבר בקדשו שהתחזקות כל איש ישראל היא אשר הקב"ה רואה את הלחץ והדחוק אשר הצרות והמניעות ימנעוהו, וכמה מלחמה וגבורה צריך שיוכל לצעוק ולהתפלל איזה תפילה לפני ה', ונראין הדברים מהמשך הפסוק שאמר הקב"ה, ועתה/ בזמן הזה שישראל הם במצב כזה בעומק הקליפה ר"ל קרוב למ"ט שערי טומאה, וגם כח הדיבור הוא בגלות וכמבואר בספה"ק שאפילו כח הדיבור לא היה להם, רק צעקו ויזעקו אוי וי, ואנחה זו השוברת חצי גופו של אדם (ברכות נ"ח): שנשמעת לפני הקב"ה, יען כי ראה והביט לשפל מצבם, ועד כמה הגדיל עליהם כח הטומאה ר"ל, וכמה גיעות יגעו עד שזכו לצעוק ולזעוק לאביהם שבשמים עכ"פ אוי וי, ולזאת יקרה בעיניו האנחה הזאת, ומכאן הוא כח ההתחזקות לכל איש ישראל, אשר מגודל צרותיו וחסאיו לא יוכל כמעט לפתוח פיו בתחינה ותפילה לפני הקב"ה, ואם מתפלל הוא כמעט מעורבב ומבלבל מהמחשבות המבלבלים אותו, אעכ"פ בל יאמר לנפשו נושא, ויזעק ויתפלל לה' בכל יכולתו, ואף אם לא יעלה ח"ו מכל תפילתו רק אנחה אחת מקרב ולב עמוק, השי"ת בוחן לב יחשוב עניו ומרודו ושפל מצבו ומקומו ושעתו שהביאו לבלבל הדעת, וברוב רחמיו וחסדיו ישמע לאנחה האחת וישמע ויושיעו. ע"כ תורה דיבוריו הק'.

היוצא לנו מדבריו הק' שלא ידעו בני ישראל מה ואיך להתפלל, והזעקה שזעקו מלב נשבר אוי וי אנחה השוברת חצי גופו של אדם, זה עמד להם לצאת מארץ מצרים. והם הנחילו לנו לדורות עולם את דרך התפילה שיתפלל אדם, ואפילו הוא בשעות קשות, שקשה עליו התפילה, עכ"ז מתוך הצרה והיגון הקב"ה יגאל אותו בזכות זה התפילה.

ולחוסף נופך על דברי רבינו, נעיין מעט בדבריו של סניגורם של ישראל בעל הספה"ק "קדושת לוי" (פרשתן בדה" ויאמר) וכה דבריו הק': "הנה לבאר, כי כשהאדם מבקש איזה טובה מהבורא יתברך, אזי לא יהיה עיקר כוונתו מחמת דבר הנוגע לעצמותו, רק עיקר כוונתו יהיה כדי שעל ידי זה יעבוד את הבורא יתברך שמו בטוב לב. והנה ישראל במצרים היו בקטנות השכל, וצעקתם היה מחמת דבר הנוגע לאדם לעצמותו. ולא צעקו שישמע להם מצרתם בכדי שעל ידי זה יעבדו את הבורא ברוך הוא ויקראו עם ה'. כי במצרים היו בקטנות השכל. והנה הקדוש ברוך הוא עשה להם שני טובות. אחד, מה שהושיע להם בצרתם, מיד מצרים; ועוד עשה להם טובה גדולה, שקיבל צעקתם כאלו צעקו בשבילו. כלומר, כאלו צעקו שישמע להם מצרתם שעל ידי זה יקראו עם ה'. וזהו רמז בפסוק "ראה ראיתי את עני עמי", רמז ראיתי את עני

הוא מותיב והוא מפרק. מתרץ רבינו אלא נראה שהענין הוא שלעומת זה טען משה רבינו ע"ה איכן נודע הדבר ופירש"י ז"ל וזמדרשו נודע לי הדבר שהיית תמה עליו מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם ראוים לכך עכ"ל. א"כ ע"י משה רבינו ע"ה התחזקה מדת הדין ח"ו, לכן אמר השי"ת הנה צעקת בני ישראל באה אלי, כלומר שהיא צעקה של אמת למה נגרע מכל האומות ח"ו, וצעקה כזאת מגעת עד כסא הכבוד, כי צעקה שאינה של אמת אינה מגעת עד כסא הכבוד שדובר שקרים לא יכון לנגד עיניו (תהילים ק"א, ז), אבל צעקתם היתה צעקת אמת, למה נגרע מכל האומות שאפילו הגרוע בישראל הוא יותר טוב מכל האומות.

ודבריו הקדושים הם כחוליה של כח התפילה הפשוטה והקצרה שהיתה תמיד שגור על פיהם של בני ישראל בתוך ארץ מצרים, בתוך השיעבוד והצרות, ידעו גם ידעו שרק ע"י תפילה מעומק לבבם, יעלה כריח ניחוח אשה לה', ותפילה זו כדאי היא להוציאם מארץ מצרים. וגם היום שנמצאים אנו בתקופה קשה שאין יודע עד מה בארץ ישראל ובחול'ל, תפילה פשוטה מלב נשבר יכולה להועיל יותר מהכל, ומתוך כל הצרות נרים את ידינו אל אבינו שבשמים ונבקש מעימו שלח רפואה שלימה לחולי עמך, ואחינו כל בית ישראל הנמצאים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה, ומשעבוד לנאולה, השתא בעגלא ובזמן קריב. "ותערב לפניך עתירתנו כעולה ובקרבת. אנה רחום ברחמיך הרבים השב שכיתנך לציון וסדר העבודה לירושלים. ותחינה ענינו בשובך לציון ברחמים, ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות". (מתוך סדר התפילה במוסף של ימים הנוראים). וכן יהי רצון אבינו רועינו שנזכה לצאת מהמצרים, בכלליות ובפרטיות, לנאולת עולם השתא בעגלא ובזמן קריב.

ובשפתי צדיקים

אין סגולה כתורה

בני ירדו למצרים בכדי לזכות לקבל את התורה, ולתקן מה שהם צריכים. כך כל אדם שצריך לצאת מהגלות שלו, ע"י סיפור מעשה יציאת מצרים, יזכה לכל הישועות

...וכמו שה' בכללות בני גלות מצרים הכנה להיות מתוקנים לקבל התורה. כדאיתא במד' שמות ג' מתננות ע"י יסוריך כו'. **כן הוא בכל נפש ישראל שצריכין יסורין להיות מוכן לתורה. אך הקב"ה ובי"ש הקדים לנו גלות מצרים ונאלנו משם להיות הסיפור ביצ"מ במקום היסורים. כדכ' ולמען חספר כו' וידעתם כי אני ה'. פ"י כמו שצריך להיות גלות קודם שזוכין לידיעת ה' שהוא התורה אכן ע"י הסיפור ביצ"מ זוכין לתורה בלא יסורין בפועל ממש. וזהו שנעשה תורה מכל מעשה מצרים שכן הוא בחי' התורה לעולם כדאיתא זאת התורה לעולה כו' כל העוסק בפרשת עולה חטאת כאילו הקריב. כן הוא בפרשיות סיפורי יציאת מצרים שהעוסק בהם כאילו עבר עליו הגלות. וז"ש והי' כו' לאות כו' ולזכרון כו' למען תהי' תורת ה' בפרך כנ"ל. וגם פ"י למען שצריך האדם לכוון במצוה שע"י"ז יהי' כלי לקבל תורת ה' שלא לעשות המצוה בדרך הרגל בלבד. כי המצוה תלויה בכוונת עשייתה. ומצינו באבותינו שנאלמו ממצרים בזכות מצות הפסח. וכ' ויעשו בני' כאשר צוה כו' כן עשו. ופרשנו שהגם שידעו שהגאולה תלויה בה. אך הם עשו רק לקיים רצוננו ית'. ומהאי טעמא ה' הכנה לנאולה. כי אם ה' הכונה כדי להגאל. לא ה' הכנה לנאולה כלל". (שפת אמת פ' בא תרמ"ח. ועיי"ש בהרחבה גדולה)**

עלוך זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

לזכר עולם יהיה צדיק
לזכר נשמת "מאוורן של ישראל", רבן של כל בני הגולה, כבוד קדושת אדמו"ר רבי ירחמיאל ישראל יצחק בעל הספה"ק "ישמח ישראל" כן כבוד קדושת אדמו"ר הזקן רבי יחיאל צצוקל"ה ז"ע ועכ"א נלב"ע כ"ט טבת תע"ר ת.נ.צ.ב.ה.

הודעה משמחת
ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלוך אשרי האיש" או במספר טלפון ("קהילות"): 073-275-7000, ולחקיש קוד 8915 וכן ניתן לתרום באמצעות אתר האינטרנט של המוסד.

נודב לע"נ
הרב נפתלי הרץ בן הרב יוחנן דב הלוי ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון ולע"נ האשה החשובה מרת רבקה בת הרב משה חיים ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.